

COG 437

Afrika

Doç.Dr.M.Murat Yüceşahin

Afrika kıtasına genel bakış

- Eski Dünya kıtalarından siyah ırkın vatani olan Afrika, ince bir boğaz, Süveyş Kanalı, ile Asya kıtasına bağlıdır. Daha spesifik olarak Afrika kıtası, 1869'da açılan Süveyş Kanalı ile Asya'dan, Cebelitarık boğazı ile de Avrupa'dan ayrılır. Kıta, kuzeyden güneye yaklaşık 8000 km ve en geniş yerinde doğudan batıya 7600 km uzunluğundadır ve 30 milyon km kare yüzölçümüne sahiptir.

Afrika kıtasına genel bakış

- ▶ 37 derece kuzey ve 35 derece güney paralelleri arasında yer alan Afrika kıtası, dünya genelindeki tüm karaların 1/5 'i kadar alansal büyüklüktedir. Kıta, kuzeyde Akdeniz, batıda Atlas Okyanusu, güneyde ve doğuda Hint Okyanusu ve kuzeydoğuda Kızıldeniz ile çevrilmiştir. Kıtanın kıyıları az girintili çıkıntılıdır ve kıtadaki kıyıların toplam uzunluğu 30.500 km'dir.

Afrika kıtasına genel bakış

- Afrika kıtası, oldukça kütleli büyük bir yarımada görünümündedir. Büyük koylardan hemen hemen yoksundur ve bu nedenle gemilerin sığınabileceği liman ve körfezler de az olduğu kadar açıklarındaki adalar da birkaç adedi geçmez. Bunların başında Dünya'nın en büyük adalarından biri olan Madagaskar gelmektedir.

Afrika kıtasına genel bakış

- Kıtanın yüzölçümünün oldukça fazla oluşu, üzerinde yer alan ülkelerin Dünya'nın en büyük alansal genişliğe sahip ülkelerinin olması ile sonuçlanmıştır, en azından bazıları için. Örneğin Sudan, yaklaşık 2,5 milyon km karelik yüzölçümü (2.505.813 km kare) ile Türkiye'nin (780.576 km kare) yaklaşık üç katıdır. Cezayir ve Kongo (Zaire) da hemen hemen aynı alansal genişliğe sahip ülkelerdir. Kıtanın en geniş yeri ise Ekvatorun kuzeyindeki Yengeç, güneydeki Oğlak dönenceleri (23 derece 27 dakika) arasındadır.

Afrika kıtasına genel bakış

- Afrika kıtası, hem kuzey hem de güney yarımkürede toprakları olduğundan makro-bölgeleri arasında bariz farklılıklar taşımaktadır. Örneğin kıtanın kuzey yarımkürede bulunan kısmında oldukça geniş bir yer kaplayan sıcak bir çölün yayılışı dikkat çekicidir. Atlas Okyanusu'ndan Kızıldeniz'e kadar uzanan bu çöl alanında tropikal şartlar hüküm sürmektedir.

Afrika kıtasına genel bakış

- Dünya'nın en büyük ölü olan Büyük Sahra (8 milyon 100 bin km kare), aslında kıtayı ikiye ayırır. Sahra'nın kuzeyinde kalan bölgede Akdeniz iklimi hüküm sürer ve aynı zamanda burada çölün güneyine kıyasla farklı ırklar ve kültürlerle (Araplar) karşılaşmaktadır. Buna karşılık Büyük sahra'nın güneyinde tamamen farklı bir iklim, ırksal ve kültürel özellikler (Zenciler) hakimdir.

Afrika kıtasına genel bakış

- Afrika kıtasında genel olarak ılıman şartlar sınırlıdır, Akdeniz iklim şartları kıtanın en kuzey ve en güney bölümlerinde görülmektedir. Benzer biçimde en geniş dağ sıraları en kuzey ve en güney kesimlerde bulunmaktadır ve kıtada oransal olarak geniş düzlükler hakim yeryüzü şekli birimlerini teşkil etmektedir.

Afrika kıtasına genel bakış

- Bu genel farklılıklar bitki örtüsünün dağılışında da görülmektedir. Kıtanın kuzey ve güney bölgelerinde Akdeniz bitkilerine benzer bitki toplulukları ile bu alanlara komşu alt bölgelerde kurakçıl bitkilerden oluşan çöl formasyonu ve savanlar hakimdir. Buna karşılık kıtanın orta kesimlerinde sıcak kuşağın bir karakteristiğı olan gür bitki örtüsü, ekvatorial ormanlar, baskın bitki formasyonudur.

Afrika kıtasına genel bakış

- Aslına Afrika kıtasının fiziki özelliklerinde karşılaşılan bu farklılıklar beşeri özelliklerde de kendini hissettirmektedir. Kıtada büyük çoğunluğu siyahi ırkın oluşturduğu bir nüfus topluluğunun yanında az sayıda Beyazlar, Araplar, Avrupalılar ve yine azınlık durumundaki melez ırklar ve Asyalılar (özellikle Hintli ve Çinliler) ile karşılaşılmaktadır.